

Bruxelles, 14. rujna 2018.
(OR. en)

12167/18

COAFR 216
MAMA 144
DEVGEN 140
ACP 72
COMER 83
EDUC 321
ECOFIN 825
FIN 668
ENER 303
MIGR 124
RELEX 747
CFSP/PESC 825

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavni tajnik Europske komisije, potpisao g. Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Datum primitka:	14. rujna 2018.
Za:	g. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2018) 643 final
Predmet:	KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, EUROPSKOM VIJEĆU I VIJEĆU Komunikacija o novom Savezu Afrike i Europe za održiva ulaganja i radna mjesta: prijenos partnerstva za ulaganja i poslove na sljedeću razinu

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2018) 643 final.

Priloženo: COM(2018) 643 final

Bruxelles, 12.9.2018.
COM(2018) 643 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, EUROPSKOM
VIJEĆU I VIJEĆU**

Komunikacija o novom Savezu Afrike i Europe za održiva ulaganja i radna mjesta:

prijenos partnerstva za ulaganja i poslove na sljedeću razinu

Komunikacija o novom Savezu Afrike i Europe za održiva ulaganja i radna mjesta: prijenos partnerstva za ulaganja i poslove na sljedeću razinu

U globalnom okruženju koje se brzo mijenja, Europa i Afrika mogu imati znatne koristi od tješnjih gospodarskih i političkih veza. Ovim dokumentom utvrđuju se ključni smjerovi djelovanja za snažniji gospodarski plan EU-a i njegovih afričkih partnera. Njime se želi promicati znatno povećanje privatnih ulaganja iz Afrike i Europe, potaknuti trgovina, poboljšati stvaranje radnih mjesta i pridonijeti održivom i uključivom razvoju, uz promicanje standarda moderne i održive tehnologije, zaštite okoliša i zaštite na radu te odgovornog poslovnog ponašanja. Sve to tvori **Savez za održiva ulaganja i radna mjesta** u okviru partnerstva Europske unije i Afričke unije.

Savez je više od pukog financijskog plana; riječ o radikalnom pomaku u načinu na koji surađujemo kao partneri – logika te suradnje usmjerava se na gospodarski potencijal Afrike i mobilizaciju privatnog sektora. Svrha je Saveza potaknuti privatna ulaganja i istražiti goleme prilike koje mogu donijeti koristi i afričkim i europskim gospodarstvima, uz poseban naglasak na radna mjesta za mlade – dakle u obzir se uzimaju i demografska kretanja u Africi. To je gospodarska strategija kojom se iskorištavaju individualne prednosti Europe i Afrike, a ambiciozni Plan za vanjska ulaganja¹ prelazi na novu razinu. Savezom će se, na temelju konkretnih djelovanja, poduprijeti stvaranje 10 milijuna radnih mjesta u Africi u sljedećih pet godina.

Savez nije samostalna inicijativa. Dio je šireg skupa odnosa EU-a i Afrike i strateških okvira koji povezuju Europu i Afriku, primjerice Programa Ujedinjenih naroda do 2030., odnosno njegovih 17 ciljeva održivog razvoja kao vodeće vizije za oba kontinenta, kao i relevantnih političkih okvira Afričke unije (Program 2063.) i EU-a (Globalna strategija², Europski konsenzus o razvoju³). To je ključni element za ostvarivanje dogovorenih obveza iz Deklaracije sa sastanka na vrhu Afričke unije i Europske unije u Abidjanu te je ujedno korak u izgradnji snažnog afričkog stupa u okviru za razdoblje nakon Sporazuma iz Cotonoua i razvoja partnerstava u Sjevernoj Africi u okviru europske politike susjedstva. Savez će se temeljiti na načelima partnerstva, dijaloga i preuzimanja odgovornosti. Kako bi se ostvario puni potencijal Saveza, trebalo bi pokrenuti i koordinirati s Afrikom djelovanja i instrumente EU-a i država članica.

Jasna gospodarska strategija nadovezuje se na zaključke Europskog vijeća od lipnja 2018. kojima se poziva na stvaranje „novog okvira kojim se omogućuje bitno povećanje privatnog ulaganja i Afrikanaca i Europljana”, na prijedloge Europske komisije za sljedeći višegodišnji financijski okvir, te na ishode sastanaka Europske komisije i Komisije Afričke unije. Njome su obuhvaćene važne odluke s 10. izvanrednog sastanka na vrhu Afričke unije u Kigaliju od

¹ Jačanje europskih ulaganja za zapošljavanje i rast: prema drugoj fazi Europskog fonda za strateška ulaganja i novom europskom planu za vanjska ulaganja, COM(2016) 581.

² [Globalna strategija za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije](#), 2017.

³ Novi Europski konsenzus o razvoju – „Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost”, SL C 210 od 30.6.2017.

21. ožujka 2018. Strategija ujedno odražava temu Deklaracije iz Meseberga od 19. lipnja 2018.⁴, a njome se želi pridonijeti i programu francuskog predsjedanja skupinom G7 u 2019.

Ključno je mobilizirati afričke partnere u pogledu ulaganja i radnih mjesta kako bi se zajednički obuhvatila pitanja mobilnosti i migracija, uz promicanje koordiniranog angažmana zemalja podrijetla, tranzita i odredišta, u skladu s načelima solidarnosti, partnerstva, individualne odgovornosti, ali i podjele odgovornosti. Istovremeno, poboljšanje zajedničkog upravljanja migracijom i mobilnošću pridonosi ukupnoj stabilnosti kojom se potiče održivo ulaganje. Savez je ključni dio strategije kojom se dosljedno i uravnoteženo kombiniraju različiti elementi zajedničkog pristupa migraciji: podijeljena odgovornost za otklanjanje temeljnih uzroka nezakonite migracije i prisilnog raseljavanja, djelotvorno upravljanje granicama, sprječavanje i borba protiv krijumčarenja migranata i trgovine ljudima, spašavanje i zaštita života, omogućivanje oblika zakonite migracije te osiguranje poboljšane suradnje u pogledu vraćanja i ponovnog prihvata te reintegracije nezakonitih migranata u skladu s utvrđenim načelima i međunarodnim pravnim obvezama te dogovorenim sporazumima.

U okviru tog sveobuhvatnog pristupa trebalo bi poboljšati zakonite načine dolaska u EU kako bi se ponudile sigurne i održive alternative opasnim rutama i nezakonitoj migraciji. U tu svrhu Komisija u novoj Komunikaciji o poboljšanju zakonitih načina dolaska u Europu⁵ poziva na unapređenje sustava plave karte EU-a i na razvoj pilot-projekata o zakonitoj migraciji s odabranim zemljama u Africi.

Budući da se dinamika rasta, zapošljavanja i nejednakosti te izazovi u vezi s nestabilnošću, otpornošću, zdravstvom i upravljanjem razlikuju u regijama i državama Afrike, Savez će uzeti u obzir raznolikost afričkog kontinenta i posebnosti svake države, što obuhvaća posebne izazove koje donose nestabilne situacije i ugovorni odnosi sjevernih afričkih zemalja u okviru njihovih sporazuma o pridruživanju i njihovo iskustvo u suradnji s Europskom unijom u okviru europske politike susjedstva.

1. Poticanje strateških ulaganja za stvaranje radnih mjesta i jačanje uloge privatnog sektora

Privatni sektor ima najveći potencijal za stvaranje radnih mjesta i rast pa je stoga ključno privući odgovorna privatna – domaća i strana – ulaganja u Afriku.

Trenutačno stanje

Ulaganja u Afriku neravnomjerna su i odražavaju globalnu nesigurnost – izravna strana ulaganja osciliraju te izostaje snažan i potreban porast. Južna Afrika, Nigerija, Kenija, Egipat i Maroko zajedno su privukli 58 % ukupnih izravnih stranih ulaganja 2016., a manje napredne i nestabilnije zemlje imaju sustavnih poteškoća u privlačenju privatnih ulaganja. Neke afričke zemlje i dalje su ovisne o sirovinama, no druge su uspjele diversificirati gospodarstva kao

⁴ [Deklaracija iz Meseberga](#), 2018.

⁵ Poboljšanje zakonitih načina dolaska u Europu: neizostavan dio uravnotežene i sveobuhvatne migracijske politike COM (2018) 635

odgovor na niske cijene sirovina. Nadalje, od 2016. izravna strana ulaganja dodatno se proširuju izvan ekstraktivnog sektora⁶.

EU je najveći ulagač u Afriku: vrijednost izravnih stranih ulaganja država članica u Afriku 2016. iznosila je 291 milijardu EUR, odnosno 40 % ukupnih ulaganja⁷. Snažan gospodarski napredak Afrike tijekom zadnja dva desetljeća i inherentan potencijal za budućnost znače da ima mnogo prilika da se ostvare još bolji rezultati. Iz demografskih projekcija za Afriku vidljivo je da je potrebno stvoriti milijune novih radnih mjesta, posebno za mlade koji ulaze na tržište rada.

Predložena djelovanja

Djelovanje br.1: ***Potporna Africi za privlačenje ulaganja*** dodatno će se potaknuti sve većim iznosima ***u okviru mješovitog financiranja i jamstava*** kako bi se s pomoću resursa tržišta kapitala međunarodne, europske i nacionalne financijske institucije potaklo da umanje rizike ulaganja i olakšaju pristup financijskim sredstvima. Prioritet imaju sektori s dodanom vrijednošću i izrazitim potencijalom za stvaranje održivih radnih mjesta, posebno za žene i mlade; koji povećavaju mogućnosti za ostvarivanje njihovih težnji, uključujući kroz novoosnovana poduzeća. Posebna pažnja posvetit će se i nestabilnim situacijama. EU je kroz operacije mješovitog financiranja privukao približno 35 milijardi EUR od 2014. do 2017. Od pokretanja plana za vanjska ulaganja i stvaranja Europskog fonda za održivi razvoj⁸ u 2017., EU aktivira sredstva koja bi trebala dovesti do iskorištavanja 15 milijardi EUR ulaganja u okviru mješovitog financiranja i više od 16 milijardi u okviru jamstva. Očekuje se da će EU u razdoblju do 2020. ostvariti cilj globalnog plana za vanjska ulaganja, a to je privlačenje 44 milijarde EUR ulaganja u Afriku i susjedstvo do 2020. Konkretni rezultati obuhvaćat će pristup struji za 30 milijuna ljudi i poduzeća te povećanje kapaciteta obnovljivih izvora energije za 5 gigavata. Zahvaljujući našim ulaganjima u prometnu infrastrukturu, 24 000 osoba imat će pristup cestama prohodnima tijekom cijele godine. Očekuje se da će se samo kroz programe ulaganja usmjerene na mala i srednja poduzeća u Africi stvoriti 3,2 milijuna radnih mjesta. To su snažni primjeri razmjera i učinka intervencija u okviru predloženog Saveza.

U okviru sljedećeg dugoročnog proračuna (višegodišnji financijski okvir), EU bi trebao dodatno poboljšati svoje instrumente i alate osiguravanjem učinkovitije dodjele sredstava i znatnim povećavanjem sredstava dostupnih u tu svrhu.

Djelovanje br.2: Kako bi povećanje ulaganja javnog sektora imalo najveći mogući učinak, ***potrebno je identificirati lance vrijednosti na nacionalnoj i regionalnoj razini koji imaju najveći potencijal.*** Stoga je ***u tijeku rasprava o paktovima za radna mjesta i rast s većinom naših partnera iz Afrike*** kako bi se zajednički naponi usmjerili prema lancima vrijednosti koji imaju najveći potencijal za stvaranje radnih mjesta, iskoristile prilike za proizvodnju i obradu,

⁶ Primjer za to je Etiopija, koja je danas drugi najveći primatelj izravnih stranih ulaganja u Africi (3,6 milijardi USD 2017.), uglavnom u sektorima kao što su laka proizvodnja te tekstilna i automobilska industrija (UNCTAD, 2018.).

⁷ EUROSTAT, 2018. g.

⁸ Uredba (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. rujna 2017. o uspostavljanju Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR), jamstva EFOR-a i Jamstvenog fonda EFOR-a

aktivirao golemi potencijal zelenoga i plavoga gospodarstva, podupro prijelaz na niskougljično gospodarstvo otporno na klimatske promjene, iskoristio cjelokupni potencijal digitalne pretvorbe gospodarstva, posebno e-trgovine i podatkovnoga gospodarstva i pokrenule reforme u područjima u kojima je to potrebno kako bi se poboljšalo okruženje koje stimulira poslovanje. Rad na paktovima za radna mjesta i rast zahtijeva i strukturirani dijalog s europskim i afričkim privatnim sektorom, na temelju platforme održivog poslovanja za Afriku uspostavljene u okviru plana za vanjska ulaganja. Osigurat će se povezivanje s paktom skupine G20 (Compact with Africa).

Djelovanje br.3: U interesu je i Europe i Afrike ozbiljnije surađivati na strateškom razvoju i strateškim interesima. ***Europska komisija povezat će dionike iz javnog, privatnog, financijskog i akademskog sektora iz Afrike i Europe do kraja ove godine kako bi se ispitalo i potpomogao strateški razvoj u ključnim gospodarskim područjima*** kao što su digitalna rješenja, energetika, promet i poljoprivreda. Cilj je analizirati dugoročne izazove i strateške interese preispitivanjem načina za ubrzano ostvarivanje učinka, poticanje javnih i privatnih ulaganja te najbolje razmjene znanja i iskustva. To bi omogućilo definiranje strategija za promicanje i određivanje prioriteta sektorskih politika i regulatorne reforme u afričkim zemljama i pospješivanje povezanih javnih i privatnih ulaganja iz EU-a. U svibnju 2018. EU i Afrička unija uspostavili su radnu skupinu za ruralnu Afriku koju čine stručnjaci iz Europe i Afrike i koja će davati savjete i preporuke o prioritetima i daljnjim koracima u našoj suradnji u području poljoprivrede; među ostalim preispitat će kako potaknuti javna i privatna ulaganja u održivu poljoprivredu u Africi, kako pospješiti odgovorna privatna ulaganja iz EU-a, potaknuti trgovinu unutar Afrike te utvrditi najbolje politike za potporu mladima u Africi koji rade u poljoprivredi, agrobiznisu i agroindustriji. Nakon sastanka Europske komisije i Komisije Afričke unije u svibnju 2018. osniva se radna skupina Europske unije i Afričke unije za digitalno gospodarstvo. Štoviše, organiziraju se zajednički sektorski sastanci ministara Afrike i Europske unije. Komisija će poduprijeti i slične inicijative država članica koje pridonose provedbi ovog Saveza, kao što je forum na visokoj razini između Afrike i Europe koji Austrija organizira u kontekstu svog predsjedanja Vijećem do kraja godine.

Zapadna Afrika – potpora poduzetnicima i malim i srednjim poduzećima

EU se udružio s Proparcom⁹ kako bi ojačao financiranje i potporu poduzetnicima putem: i. mehanizma financiranja početne faze ideja u obliku povratnih predujmova, što će omogućiti financiranje eksperimentalnih faza i prototipova i praćenje najmlađih poduzetnika u razvoju njihova projekta; ii. tehničke potpore mikro, malim i srednjim poduzećima radi poboljšanja kapaciteta za upravljanje, marketing i proizvodnju te potpore lokalnim investicijskim fondovima; iii. jamstva koje pokriva prve gubitke lokalnih investicijskih fondova. EU je ulaganjem 15,6 milijuna EUR omogućio financiranje 50 mikro, malih i srednjih poduzeća koja su zaslužna za 5 000 stvorenih ili očuvanih radnih mjesta. Program obuhvaća Burkinu

⁹ Proparco je podružnica francuske razvojne agencije AFD (Agence Française de Développement) koja je usmjerena na razvoj u privatnom sektoru.

Faso, Niger i Senegal, a proširit će se na Mauritaniju, Kamerun, Mali, Ganu i Côte d'Ivoire od 2019.

Zapadna Afrika – NASIRA, instrument za financiranje na temelju podjele rizika – financiranje za poduzetnike koji imaju poteškoće pri posuđivanju novca

EU surađuje s nizozemskom razvojnom bankom FMO (Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden) kako bi se riješio problem percipiranog i stvarnog rizika povezanog s kreditiranjem poduzetnika u zemljama u susjedstvu EU-a i u supsaharskoj Africi. Projektom se poboljšava pristup ulagačkim zajmovima tako što se lokalnim financijskim institucijama nude portfeljna jamstva koja pokrivaju zajmove za poduzetnike. Ciljna skupina su interno raseljene osobe, izbjeglice, povratnici te žene i mladi. U okviru tog programa sredstvima EU-a iz jamstva za plan za vanjska ulaganja u visini 75 milijuna EUR generirat će se ulaganja u 800 000 radnih mjesta u Africi u rasponu od 750 milijuna EUR do jedne milijarde EUR.

Maroko – hibridne solarne elektrane NOOR Midelt I i NOOR Midelt II

EU pomaže izgraditi infrastrukturu za obnovljive izvore energije radi povećane potražnje za strujom i doprinosa ostvarenju cilja od 52 % obnovljivih izvora energije do 2030., što će pozitivno utjecati na konkurentnost. Kako bi se privukla sredstva za financiranje troška infrastrukture, EU daje bespovratna sredstva u visini 60 milijuna EUR. Djelovanje sufinancira Kreditanstalt für Wiederaufbau kao vodeća agencija, uz francusku razvojnu agenciju AfD i Europsku investicijsku banku, Svjetsku banku, Afričku razvojnu banku i Fond za čiste tehnologije.

Tunis – potpora ekosustavu novoosnovanih poduzeća

Širok raspon pomoći EU-a gospodarstvu Tunisa (60 000 osoba primilo je mikrokredite za pokretanje ili razvoj malih poduzeća) namijenjen je ispunjenju potreba sve većeg broja mladih i obrazovanih Tunižana koji su spremni priključiti se radnoj snazi. Novim programom u vrijednosti 25 milijuna EUR poduprijet će se oko 1 000 novoosnovanih poduzeća u Tunisu: i. poboljšat će se usluge dostupne novoosnovanim poduzećima i poduzetnicima (primjerice, zajednički radni prostori, inkubatori ili akceleratori); ii. poduprijet će se ostvarivanje poticajnog regulatornog okruženja za inovativne poduzetnike i novoosnovana poduzeća. Obećavajuća novoosnovana poduzeća primit će sredstva u idejnoj fazi. Takvim inovativnim programom želi se pridonijeti gospodarskoj diversifikaciji Tunisa i ubrzanju njegova rasta stvaranjem novih vrsta poduzeća s izrazitim potencijalom.

2. Ulaganje u ljude ulaganjem u obrazovanje i vještine

U okviru gospodarskog partnerstva za poticanje ulaganja i stvaranje radnih mjesta potrebno je upariti vještine sa zahtjevima tržišta rada. Potrebno je više ulaganja kako bi se građanima, a posebno djevojkama i ženama, osigurao pristup obrazovanju, posebno tehničkom i strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, kao i digitalnim vještinama i kompetencijama, te kako bi se otklonila nepodudarnost između vještina koje mladi stječu na sekundarnoj i tercijarnoj razini obrazovanja i onih potrebnih za rad. To će mladima omogućiti stjecanje

vještina relevantnih za izgradnju vlastite budućnosti, a ujedno će se konsolidirati načini zakonite migracije.

Trenutačno stanje

Afrika ima najmlađe stanovništvo na svijetu te i dalje bilježi velik demografski rast, no njezina je radna snaga među najmanje osposobljenom na svijetu¹⁰. Od ukupnog broja učenika u sekundarnom obrazovanju diljem Afrike, tek ih je 6 % upisano u programe tehničkog i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja¹¹. Iako je određena razina nepodudarnosti vještina normalna i neizbježna u bilo kojem rastućem gospodarstvu koje se restrukturira, mnogi učenici u Africi koji završe tehničko, strukovno i opće obrazovanje obrazovali su se za područja u kojima se ne traži mnogo radnika¹².

EU je dugogodišnji partner Afrike u području obrazovanja, od ranog djetinjstva i osnovnog obrazovanja do visokog obrazovanja, uključujući SOO i poduzetničko učenje, kao i u istraživanju i inovacijama. Od 2014.–2020. EU podupire bilateralne obrazovne programe u Africi s približno 1,34 milijarde EUR. Gotovo 230 milijuna EUR (17 %) od tog iznosa namijenjeno je strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. Do 2020. 35 000 studenata i istraživača iz Afrike završit će program Erasmus+ odnosno do 2027. njih ukupno 105 000. Do 2020. 750 000 osoba završit će tehničko i strukovno obrazovanje i osposobljavanje za razvoj vještina. K tomu, EU u okviru Kriznog uzajamnog fonda za Afriku opsežno podupire programe gospodarskog razvoja usmjerene na otklanjanje nedostatka vještina, poboljšanje zapošljivosti kroz strukovno obrazovanje te potporu stvaranju radnih mjesta i mogućnosti samozapošljavanja. Vrijednost tih programa u Sahelu i na Rogu Afrike narasla je do ukupno 1,1 milijarde EUR od 2015. U razdoblju od 2014. do 2020. EU s 475 milijuna EUR podupire obrazovanje u Africi i putem globalnih inicijativa poput Globalnog partnerstva za obrazovanje (GPO).

I EU i njegove države članice moraju uložiti više u obrazovanje, kao i naši afrički partneri, u skladu s kontinentalnom obrazovnom strategijom Afričke unije za Afriku (2016.–2025.).

Predložena djelovanja

Djelovanje br.4: EU će podržati važnu ***inicijativu Afričke unije za vještine***¹³ čiji je cilj razvoj kontinentalnog kvalifikacijskog okvira za Afriku, mehanizma za veću uključenost privatnog sektora u tehničko i strukovno obrazovanje i osposobljavanje, zatim potpora tržištu rada, razvoj dijagnostike sustava tehničkog i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te pilot-projekta za mobilnost studenata i osoblja. Podržat će se pristup ustanova visokog obrazovanja

¹⁰ Africa Pulse (2017.), Svjetska banka.

¹¹ Kontinentalna obrazovna strategija Afričke unije 2016.–2025.

¹² Africa Pulse (2017.), Svjetska banka.

¹³ 27 milijuna EUR iz panafričkog programa kao potpora i. mehanizmu financiranja inicijative Vještine za Afriku zajedno s Kreditanstalt für Wiederaufbau, ukupno 14 milijuna EUR; ii. tehničkoj suradnji u okviru inicijative Vještine za Afriku zajedno s poduzećem Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH, ukupno 8 milijuna EUR i iii. pilot-programu za strukovno obrazovanje i mobilnost osposobljavanja u EU-u i Afričkoj uniji, ukupno 5 milijuna EUR.

i istraživačkih ustanova odgovarajućoj e-infrastrukturi¹⁴. Dodatno će se pospješiti mobilnost studenata, osoblja i znanstvenika diljem afričkog kontinenta (afrički „Erasmus”)¹⁵. Sadržaj programa tercijarnog obrazovanja i vještine koje stječu sveučilišni studenti bolje će se prilagoditi potrebama tržišta rada, a poduprijet će se usklađivanje visokog obrazovanja diljem kontinenta kako bi se osiguralo priznavanje kvalifikacija unutar Afrike i EU-a¹⁶. EU će i dalje podržavati stipendije i programe razmjene između ustanova tercijarnog obrazovanja te stvaranje novog znanja na sveučilištima u okviru programa Erasmus+ kako bi ona postala punopravni dionici u složenim procesima inovacije o kojima ovisi daljnji gospodarski razvoj i stvaranje radnih mjesta. Sveukupno, potpora EU-a u okviru panafrčkog programa povećat će se s 45 milijuna EUR u razdoblju 2014.–2017. za 63 milijuna EUR u razdoblju 2018.–2020., te će ukupno iznositi 108 milijuna EUR.

Djelovanje br.5: Poboljšanom potporom *na nacionalnoj razini* vještine će se uskladiti sa strateškim razvojnim kretanjima za svaku državu¹⁷, po uzoru na uspješne inicijative u sjevernoj Africi, kao što je program Med4jobs¹⁸. Potpora će se u najvećoj mogućoj mjeri davati za sektore s izraženim potencijalom za ulaganja i stvaranje radnih mjesta. Stoga će to pitanje biti predmet rasprave o paktovima za rast i radna mjesta te sektorskih strateških sastanaka sa subjektima iz privatnog, akademskog i financijskog sektora (kao što je predloženo u djelovanju 3). U okviru sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira predviđeno je da se uloži znatan napor kako bi se dodatno ojačalo djelovanje EU-a u ovom području, u cijelosti u skladu s predviđenim poticanjem iskorištavanja privatnih ulaganja za stvaranje radnih mjesta. EU će zajamčiti bolju stratešku usmjerenost takvih povećanih ulaganja, uz fokus na sektore s najvećim potencijalom za stvaranje radnih mjesta, uzimajući u obzir znatnu važnost neformalnog sektora u afričkom gospodarstvu, s ciljem poboljšanja tipično niskih stopa produktivnosti.

Gambija – program za osnaživanje mladih

Zajedno s Međunarodnim trgovačkim centrom i Vladom Gambije EU podupire stvaranje radnih mjesta za mlade i poduzetništvo. Taj program vrijedan je 11 milijuna EUR i osigurava osposobljavanje za izgradnju vještina te potporu mladim poduzetnicima i organizacijama za promicanje trgovine. Cilj je da 7 000 mladih do 2021. završi program tehničkog ili strukovnog osposobljavanja ili naukovanje te da barem 8 000 mladih iskoristi usluge za poduzetnike, primjerice savjete za poduzetnike i pristup financiranju.

¹⁴ 30 milijuna EUR u razdoblju 2018.–2020. iz Panafrčkog programa, povrh 20 milijuna EUR dodijeljenih tijekom razdoblja 2014.–2017.

¹⁵ 20 milijuna EUR u razdoblju 2018.–2020. iz Panafrčkog programa, povrh 20 milijuna EUR dodijeljenih tijekom razdoblja 2014.–2017.

¹⁶ 13 milijuna EUR u razdoblju 2018.–2020. iz Panafrčkog programa, povrh 5 milijuna EUR dodijeljenih tijekom razdoblja 2014.–2017.

¹⁷ Za Bocvanu, Gabon, Ganu, Gvineju Bisau i Mauricijus predviđeno je 40 milijuna EUR u razdoblju od 2018. do 2020.

¹⁸ Programom se otklanja neusklađenost vještina s potrebama tržišta rada – potiče se poduzetništvo, posreduje se između ponude i potražnje radne snage, a promocijom inkubatora i programima obuke potiču se mikro, mala i srednja poduzeća.

Sjevernoafričke zemlje imaju koristi od Mediteranske inicijative za radna mjesta

Mediteransku inicijativu za radna mjesta (Med4Jobs) razvili su EU i Unija za Mediteran, a obuhvaća ponudu i potražnju na tržištu rada, odnosno sljedeća temeljna pitanja: i. zapošljivost – identificiranje i proširenje na regiju uspješnih obuka kojima se otklanja neusklađenost vještina s potrebama tržišta rada; ii. posredovanje u zapošljavanju – ponavljanje uspješnih rješenja za povećanje zapošljivosti i posredovanje u zapošljavanju; iii. poslovno okruženje – razvoj poticajnog poslovnog okruženja za mala i srednja poduzeća, primjerice programa podučavanja ili potpore za kreativne industrije.

Gvineja – program za potporu sociogospodarske integracije mladih

Programom INTEGRA u vrijednosti 65 milijuna EUR, u kojem uz EU sudjeluju Belgijska razvojna agencija, Društvo za međunarodnu suradnju i Međunarodni centar za trgovinu, želi se stvoriti 11 000 radnih mjesta, a 14 000 mladih uključiti u strukovno osposobljavanje kako bi se povećala njihova zapošljivost i integracija u tržište rada. Poduprijet će se 7 420 obećavajućih mikro, malih i srednjih poduzeća te ojačati sedam financijskih institucija koje nude proizvode prilagođene takvim poduzećima.

3. Jačanje poslovnog okruženja i ulagačke klime

Poticanje ulaganja privatnog sektora zahtijeva mir, sigurnost i stabilnost, poticajnu ulagačku klimu i poslovno okruženje, uključujući makroekonomsku stabilnost i financijske sustave otvorene za povećano kreditiranje privatnog sektora. To obuhvaća i primjerena djelovanja za rješavanje širih ključnih problema upravljanja, kao što su snaga državnih institucija, vladavina prava, transparentnost i odgovornost, korupcija i nezakoniti financijski tokovi.

Trenutačno stanje

Ulagačka klima u Africi općenito se poboljšava, uz znatne razlike između država, no iz anketa za ulagače¹⁹ jasno je vidljivo i da je potrebno učiniti mnogo više u tom području kako bi se povećala konkurentnost Afrike na svjetskoj razini u pogledu privlačenja ulagačkog kapitala. Od 2009. izravna strana ulaganja u Afriku stalno iznose manje od 5 % izravnih stranih ulaganja diljem svijeta. Ključni čimbenici koji utječu na odluke domaćih i stranih ulagača su vladavina prava, neovisno sudstvo i predvidivost oporezivanja. Smatra se da je trošak pokretanja poduzeća oko triput veći u nestabilnim državama, što znatno obeshrabruje privatna ulaganja²⁰.

Predloženo djelovanje

Djelovanje br.6: U okviru Saveza za održiva ulaganja i radna mjesta, Komisija predlaže razvoj **ojačanog dijaloga i suradnje s afričkim partnerima o ulagačkoj klimi, uključujući zaštitu ulaganja, gdje je primjereno**. Uz to će se kontinuirano pružati potpora političkim reformama kojima se poboljšava poslovno okruženje te institucijskim i tehničkim kapacitetima afričkih institucija, među ostalim s pomoću digitalnih rješenja, kako bi se

¹⁹ Među ostalim Izvješće Svjetske banke o lakoći poslovanja, 2017.

²⁰ Strateška obavijest Europskog centra za političke strategije, The Makings of an African Century (2017.).

osiguralo čvrsto upravljanje javnim financijama, uključujući transparentnost javne nabave i potrošnje i borbu protiv korupcije i prijevare, poboljšanu odgovornost i poštovanje vladavine prava i pristup pravosuđu. Poboljšanom uporabom instrumenata EU-a za povezivanje, tehničku pomoć i razmjenu informacija poduprijet će se učinkovita, transparentna i odgovorna javna uprava. Pojačat će se i naponi za potporu partnerima pri mobiliziranju domaćih resursa, uključujući borbu protiv nezakonitih financijskih tokova²¹, kroz koje godišnje gotovo 50 milijardi EUR²² napusti kontinent, što uvelike premašuje ukupni iznos službene razvojne pomoći. Ta se pitanja otvaraju u dijalozima između EU-a i partnerskih zemalja, posebno u kontekstu proračunske potpore i političkog dijaloga, a o njima će se raspravljati i u dijalozima s privatnim sektorom u okviru plana za vanjska ulaganja te na poslovnim forumima EU-a i strateškim sektorskim raspravama sa subjektima iz privatnog, akademskog i financijskog sektora. Osigurat će se poveznica s paktom skupine G20 s Afrikom. EU je 2016. dao potporu za poboljšanje poslovne klime u Africi u iznosu od 50 milijuna EUR, a države članice u iznosu od 150 milijuna EUR²³. U razdoblju od 2018. do 2020. predviđeno je **znatno povećanje potpore EU-a** reformama poslovne i investicijske klime u Africi u okviru trećeg stupa plana za vanjska ulaganja, odnosno porast do prosječnog godišnjeg iznosa od 300 do 350 milijuna EUR, uz namjenska djelovanja usmjerena na poboljšanje upravljanja i osiguravanje mira i stabilnosti. Potpora bi se trebala dodatno povećati u razdoblju od 2021. do 2027. u okviru sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira.

Benin – Borba protiv korupcije s pomoću potpore iz proračuna

EU je s vladom Benina sklopio Ugovor o dobrom upravljanju i razvoju radi dodjele proračunske potpore od 114 milijuna EUR u 2016. Cilj je promicati dobro gospodarsko i financijsko upravljanje jačanjem transparentnog upravljanja javnim financijama, stvaranjem vjerodostojnog sustava za borbu protiv korupcije na temelju neovisnosti pravosuđa te poboljšavanjem poslovne klime. Plaćanja prema tom ugovoru vršit će se na temelju napretka u reformama u tom području.

Côte d'Ivoire – Program za potporu trgovini i regionalnoj integraciji

Programom u vrijednosti 16 milijuna EUR podupire se modernizacija propisa i institucija u području trgovine i ulaganja te se pospješuje trgovina. Djelomično zahvaljujući i tom programu Côte d'Ivoire popeo se na ljestvici sa 167. mjesta 2010. na 142. mjesto 2016. Povećan je izvoz i udio Côte d'Ivoire u svjetskom izvozu, zbog čega država može bolje iskoristiti prednosti novog sporazuma. Zastoj u uvozu smanjen je sa 864 sata 2011. na 125 sati 2016. To je bio prvi program te veličine za povećanje konkurentnosti zemlje te je domaćim poduzećima omogućio proširenje poslovanja i stvaranje radnih mjesta. Dopunjen je programom proračunske potpore radi povećanja transparentnosti u pravosudnom sustavu i

21 Nezabilježeni tokovi kapitala od korupcije, kriminala, izbjegavanja plaćanja poreza i pranja novca poslovnih transakcija.

22 [Izješće Odbora na visokoj razini o nezakonitim financijskim tokovima iz Afrike](#), 2014.

23 OECD, 2018.

javnoj nabavi (druga dva ključna čimbenika ulagačke klime) te redovitim dijalogom s nadležnim tijelima i privatnim sektorom o vidljivim političkim reformama.

Egipat – mehanizam EU-a za uključivo stvaranje radnih mjesta i rast

EU podržava niz mjera za poboljšanje okruženja za stvaranje poduzeća i gospodarski razvoj, pospješivanje pristupa financijama za mikro, mala i srednja poduzeća te razvoj njihove uloge u ključnim vrijednosnim lancima kako bi se potaknulo gospodarstvo i stvorila radna mjesta, posebno za mlade. Očekuje se da će se intervencijom od 75 milijuna EUR potaknuti ulaganje od oko 400 milijuna EUR. Želi se i. smanjiti administrativno opterećenje za mikro, mala i srednja poduzeća te ojačati zaštita prava intelektualnog vlasništva; ii. pospješiti pristup mikro, malih i srednjih poduzeća dugoročnom financiranju i znanju; poduprijeti rast i konkurentnost poduzeća; pospješiti poslovne veze radi poticanja razvoja vrijednosnog lanca; potaknuti inovacije među mikro, malim i srednjim poduzećima, uključujući mlade poduzetnike.

Etiopija – podupiranje dijaloga o poslovnem okruženju

EU je osigurao početno financiranje za poslovni forum EU-a u Etiopiji, koji podupire dijalog o poslovnoj klimi između različitih vladinih agencija i ulagača iz EU-a i od 2015. održava redovite rasprave s Etiopijskom komisijom za ulaganje. Na temelju poslovnog barometra koji je proveden 2014. i ažuriran 2016., otvorena pitanja obuhvaćala su poreznu administraciju i porezno opterećenje, registraciju/licenciranje poduzeća i izdavanje viza, logistiku i dostupnost Forexa. Neke teme otvorene su i na višoj razini u kontekstu političkog dijaloga. To je pridonijelo napretku u pogledu ulagačke klime i komunikacije između vlade i poslovne zajednice. Poslovni forum EU-a u Etiopiji sada se sam financira.

4. Iskorištavanje punog potencijala gospodarske integracije i trgovinske razmjene

Tržišta za proizvode i usluge preduvjet su za ulaganja u dodanu vrijednost i radno intenzivne sektore. Unaprjeđivanje procesa gospodarske integracije na regionalnoj i kontinentalnoj razini u Africi i poticanje trgovinskih odnosa s EU-om stoga su ključne komponente dosljedne gospodarske strategije.

Trenutačno stanje

Unatoč znatnom potencijalu rasta trgovinska razmjena *unutar* Afrike i dalje je vrlo skromna; 2000. iznosila je 10 %, a 2014. iznosila je 16 % prema podacima²⁴ s konferencije Ujedinjenih naroda o trgovini i razvoju, dok je afrička trgovina *sa* EU-om znatna: EU je najveći trgovinski partner Afrike te je 2017. na EU otpadalo 37 % ukupnog afričkog izvoza u vrijednosti od 110 milijardi EUR i 35 % afričkog uvoza u vrijednosti od 133 milijarde EUR; EU je i dalje najotvorenije tržište i glavno odredište za robu proizvedenu u Africi. Afrika je ujedno najveći primatelj pomoći EU-a za trgovinu na svijetu, odnosno 2015. primila je 4,8 milijardi EUR. No ukupni podaci o trgovini EU-a i Afrike usporedivi su s onima za trgovinu EU-a sa

24 UNCTAD, Africa Economic Outlook 2017.

Švicarskom, što u velikoj mjeri demonstrira znatan potencijal za rast trgovine EU-a i Afrike²⁵ u oba smjera.

Predloženo djelovanje

Djelovanje br.7: Pokretanjem kontinentalnog područja slobodne trgovine u Africi u ožujku 2018. i pokretanjem jedinstvenog afričkog tržišta zračnog prijevoza te potpisivanjem protokola o slobodnom kretanju osoba objelodanjene su afričke težnje k daljnjoj gospodarskoj integraciji. EU će dati punu potporu afričkom kontinentalnom području slobodne trgovine. Potpora ***pregovorima o afričkom kontinentalnom području slobodne trgovine*** trebala bi se povećati sa sedam milijuna EUR (2014.–2017.) na 50 milijuna EUR (2018.–2020.), a financirat će se institucijska potpora i tehnička potpora različitim fazama pregovora (za pitanja kao što su tehničke prepreke trgovini, sanitarne i fitosanitarne mjere, prava intelektualnog vlasništva uključujući oznake zemljopisnog podrijetla, ulaganja, konkurentnost, e-trgovina), uključujući potporu za prikupljanje i analizu podataka.

Djelovanje br.8: Jačanje trgovine između EU-a i Afrike. Na temelju uvođenja kontinentalnog područja slobodne trgovine u Africi dugoročna je perspektiva sklapanje sveobuhvatnog ***interkontinentalnog sporazuma o slobodnoj trgovini između EU-a i Afrike***. U svrhu pripreme trebalo bi u najvećoj mjeri iskoristiti sporazume o gospodarskom partnerstvu, sporazume o slobodnoj trgovini, uključujući detaljna i sveobuhvatna područja slobodne trgovine na raspolaganju zemljama sjeverne Afrike, i druge trgovinske režime s EU-om kao temelj za uspostavu kontinentalnog područja slobodne trgovine u Africi. Cilj je dodatno povećati afrički izvoz i privući ulaganja, uključujući u sektore proizvodnje i obrade, te potaknuti stvaranje regionalnih lanaca vrijednosti kroz fleksibilna pravila o podrijetlu. Kako bi se to podržalo, Savezom će se dodatno ojačati i bolje prilagoditi mjere pomoći za trgovinu kao potpora za olakšanje trgovine i usklađivanje tehničkih standarda i standarda kvalitete proizvoda te drugih regulatornih mjera.

Djelovanje br.9: Gospodarska integracija i razvoj vrijednosnih lanaca povezanih s regionalnim, kontinentalnim i globalnim ustrojem zahtijevaju i ***povezivanje***, i to unutar Afrike, ali i uspostavu strateških veza između EU-a i Afrike. Ulaganja u infrastrukturu povećavaju sposobnost afričkih zemalja da u potpunosti iskoriste prilike za stvaranje radnih mjesta i rast²⁶. Savez će analizirati moguću potporu političkim okvirima i temeljnoj infrastrukturi, uključujući širokopojasni internet i e-infrastrukturu. Posebna pažnja usmjerit će se na sektore održive energije, prijevoza, podatkovnoga gospodarstva, informacijskih i komunikacijskih tehnologija, kružnoga gospodarstva, održive upotrebe prirodnih resursa, upravljanja otpadom i vodom te plavoga rasta. Uključena je i mogućnost partnerstava s industrijom EU-a, posebno tamo gdje je EU vodeći u svijetu. To će se povezati s potporom koja se pruža ulaganjima kroz mješovito financiranje i jamstvo.

25 Ukupna trgovina EU-a s Afrikom predstavlja svega 7,5 % ukupne trgovine izvan EU-a i približno je jednaka volumenu trgovine EU-a sa Švicarskom. Južna Afrika i sjevernoafričke zemlje čine gotovo dvije trećine te trgovine (Europska komisija, Eurostat, Comext, zemlje klijenti i zemlje dobavljači u EU28 u trgovini robom (vrijednosni %), 2016., isključujući trgovinu unutar EU-a: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_122530.04.2018.pdf.

²⁶ Africa Economic Outlook 2018, Afrička razvojna banka.

Pomoć EU-a za trgovinu u Africi

EU i njegove države članice vodeći su pružatelj pomoći za trgovinu na globalnoj razini s 13,2 milijarde preuzetih obveza (29 % globalne pomoći za trgovinu), a Afrika i dalje prima najveći dio, odnosno 4,8 milijardi EUR u 2015. (36 % ukupne pomoći EU-a za trgovinu). Afrika prvenstveno prima bespovratna sredstva, a druge regije imaju raznolikije novčane priljeve (bespovratna sredstva, kredite i vlasnički kapital). To obuhvaća pomoć EU-a povezanu s trgovinom (uključujući trgovinsku politiku i propise, promociju i pospješivanje trgovine te druge potrebe povezane s trgovinom), kao i šire kategorije pomoći za trgovinu, primjerice infrastrukturu povezanu s trgovinom (fizičku infrastrukturu, što uključuje prijevoz i skladištenje, komunikaciju, proizvodnju energije i opskrbu energijom), izgradnju proizvodnih kapaciteta (razvoj trgovine i proizvodnih sektora kao što su poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo, industrija, mineralni resursi i rudarstvo), prilagodbe povezane s trgovinom (doprinos državnim proračunima u zemljama koje provode reforme trgovinske politike).

Madagaskar – plan provedbe sporazuma o gospodarskom partnerstvu

U okviru nacionalnog madagaskarskog plana provedbe sporazuma o gospodarskom partnerstvu poduzeća u sektoru tekstila iskoristila su pogodnosti sporazuma o gospodarskom partnerstvu s EU-om i pridruženu potporu (do 10 milijuna EUR). Primjerice, tekstilno poduzeće EPSILON iskoristilo je pristup tržištu EU-a bez carina i bez kvota uz povoljnija pravila o podrijetlu, što je omogućilo dosad nezabilježenu transformaciju i prilike za nabavu sirovina iz cijelog svijeta. Plan se sve više prepoznaje u svijetu zahvaljujući usklađenosti sa standardima EU-a i međunarodnim standardima, a obuhvaća suradnju s vodećim robnim markama radi promicanja društvene odgovornosti poduzeća u industriji. Poduzeće je osnovano 1999. sa 100 zaposlenika. Danas ih ima 2 000. 75% radnika ima bankovni račun; 100% djece zaposlenika pohađa školu; 50% zaposlenika vlasnici su svojih domova; 98% menadžera zaposleno je internim natječajem.

5. Načini i sredstva

Djelovanje br.10: Kako bi Savez bio uspješan, potreban je trajni dijalog europskih i afričkih partnera, povećana suradnja s privatnim sektorom i blisko savjetovanje s civilnim društvom. Potrebna su i **znatna financijska sredstva**. EU i njegove države članice već sada su prvi partner Afrike i 2016. dali su 55 % cjelokupne službene razvojne pomoći, što je iznosilo 23 milijarde EUR.

Komisijin prijedlog budućeg višegodišnjeg financijskog okvira EU-a predviđa ambiciozan Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju²⁷ u vrijednosti 89,2 milijarde EUR za 2021.–2027., a prioriteti su Afrika i susjedstvo. Bespovratna sredstva za supsaharsku Afriku u visini najmanje 32 milijarde EUR i očekivanih 7,7 milijardi EUR za sjevernu Afriku dodatno će se dopuniti financijskim sredstvima iz tematskog stupa, sredstvima za brzi

²⁷ COM(2018) 460 final, 14. lipnja 2018.

odgovor i rezervom iz Instrumenta. Na temelju plana za vanjska ulaganja i njegova Europskog fonda za održivi razvoj, Instrumentom je predviđeno i znatno povećanje uporabe mješovitog financiranja i jamstava, kako bi se aktivirao znatan iznos sredstava iz javnog i privatnog sektora. U okviru predložene nove arhitekture za vanjska ulaganja²⁸ Afrika će biti prioritetna regija, uzimajući u obzir povećanje kapaciteta Jamstva za vanjsko djelovanje na 60 milijardi EUR. Visoki predstavnik predložio je, uz podršku Komisije, osnivanje Instrumenta mirovne pomoći²⁹ u vrijednosti 10,5 milijardi EUR za 2021.–2027., što će dodatno poboljšati suradnju s Afrikom za osiguranje mira, sigurnosti i stabilnosti diljem afričkog kontinenta, a to je ključ gospodarskog razvoja.

Sažetak djelovanja

1.	Poticanje strateških ulaganja s pomoću mješovitog financiranja i jamstava
2.	Podupiranje prilika za proizvodnju i obradu na nacionalnoj i regionalnoj razini putem paktova za zapošljavanje i rast
3.	Uspostava sektorskih skupina sa subjektima iz javnog, privatnog, financijskog i akademskog sektora iz Europe i Afrike, pod vodstvom povjerenika, koje će pružati stručno znanje, savjete i preporuke
4.	Podupiranje obrazovanja i razvoja vještina na kontinentalnoj razini
5.	Podupiranje razvoja vještina na nacionalnoj razini, kako bi one odgovarale strateškim razvojnim odlukama svake zemlje
6.	Jačanje dijaloga, suradnje i potpore u pogledu ulagačke i poslovne klime
7.	Podupiranje kontinentalnog područja slobodne trgovine u Africi
8.	Jačanje trgovine unutar Afrike i između EU-a i Afrike uz dugoročnu perspektivu donošenja sporazuma o slobodnoj trgovini između dva kontinenta
9.	Podupiranje povezivosti unutar Afrike i između EU-a i Afrike
10.	Mobiliziranje znatnog paketa financijskih sredstava

²⁸ Komisija je danas donijela Komunikaciju „Prema učinkovitoj financijskoj strukturi za ulaganja izvan Europske unije” (COM (2018) 644) u kojoj se izlažu ideje o tome kako postojeći sustav učiniti još djelotvornijim.

²⁹ Vidjeti [informativni članak](#) o Instrumentu mirovne pomoći.